

באמצע הרחוב באמסטרדם ע"י פקידים מ"משטרת הזרים" (במשטרת הולנד הייתה קיימת מחלקה מיוחדת, שטיפלה אך ורק בנתיני חוץ ופעלה ללא מדים) ולהיחקר; לניירות שלך התייחסו בספקנות, ולחצו ושאלו, מתי הנך מתכוון לעזוב את הולנד. רק תעודה לפיה אתה בהכשרה, בווקדורף או אצל איכר, סיפקה אותם והם נפנו לך "שלוש ובהצלחה". גם מאלה, שהייתה להם אשרת שהות לצמיתות ומקום עבודה, לא נחסכו אי הנעימויות. שוטרי משטרת הזרים היו נאצים שחיכו רק למועד, שיינתן להם לפעול בגלוי.

אימי התלוותה אלי, וכפי שלמדתי במהרה, לא לשם ליווי; הייתה להורי כספת בבנק באמסטרדם, ע"ש קרוב משפחה, שחי באמסטרדם זמן רב. היא רצתה לעקוב אחרי העניין בהזדמנות שלא עוררה חשד בגרמניה - כמו ליווי הבן להכשרה. פרשה זו התפתחה לסיפור ארוך.

אימי הייתה די מנוסה בנסיעות לחו"ל והתמצאה יפה בכל הפרטים הקשורים בכך, כמו דרכונים, אשרות כניסה, מט"ח, היכן לגור והיכן לקנות מה ובזול, מבלי שידעה מילה בשפה זרה. באמסטרדם הייתה לה כתובת של פנסיון בו נהגו להתגורר יהודים מגרמניה. בהשוואה לברלין, אמסטרדם הייתה עיר קטנה, אך בניקיונה הייתה מפתיעה. תרבות הזיור ההולנדי הייתה מיוחדת וחדשה עבורי. גם בבתים רב קומתיים, הייתה לכל דירה דלת כניסה (מהרחוב) וחדר מזדגוג נפרדים. חדר המזדגוג היה צר ותלול ולכן הותקנה על הגג בחזית הבית גלגלת להרמת הרהיטים מבחוץ והכנסתם דרך החלון, כי דרך המזדגוג אפשר היה בקושי לשאת תיק. גם החדרים היו נמוכים וקטנים בהשוואה לגרמניה. סירנו באמסטרדם - באתרי התיירות הידועים. כעבור יומיים לקחתי את חפצי ונסעתי צפונה - לוורקדורף.

לנסיעה מאמסטרדם לצפון הולנד בחודש אפריל יש קסם נדיר. עוברים (גם היום) שטחים אין סופיים של צבעונים פורחים בשלל צבעים ובגדלים שונים. זו אינה פריחה לקטיף פרחים אלא שלב בגידול פקעות. פקעות צבעונים נזרעים במשך כמה עונות, זו אחר זו, ונותנים להם לפרוח; אחרי כל עונת גידול, הפקעת גדולה יותר מהעונה הקודמת, עד אשר מגיעה לגודל המתאים לשיווק. הפקעות נמכרות לגידול פרחים, למגדלי פרחים או לשתילה בגינות ובאדניות. גם במשק בית אפשר להפריח צבעונים יותר מעונה אחת. גידול צבעונים מתקיים בהולנד כבר דורות, אך בימינו מצאו פטנט לזירוז גידול הפקעת לגודל שיווק מתאים; שולחים אותה לזריעה במשך עונה אחת בישראל. קצב הגידול בארץ מספיק כדי להחזירה להולנד בגודל מתאים לשוק כעבור עונה.

למיטב זכרוני, הגיעה הרכבת רק עד לעיירה קטנה בשם Skagen ומשם היה צריך להמשיך באוטובוס ששרת את הכפרים בוירינגרמר פולדר. הפולדר שטוח כשולחן וקירח מעצים ושיחים. רק מרעה ושדות ירוקים למרחק אין קץ, חצויים תעלות וערוצים כמחברת משובצת. האוטובוס עצר ליד יישוב. מראהו היה דומה לקיבוץ בהקמתו. מבנה גדול דו קומתי במרכז ומדשאה סביבו. במרחק מה, בחצי גורן, בית דו קומתי מעץ וכ-15 צריפים שחורים. מחוץ לחצי העיגול עמדו עוד שני מבנים רחבים, המסגרייה והגרייה; ממול - צריף מחסן הבגדים והמתפרה. אחרי שהתמצאתי קצת במקום למדתי שאחד הצריפים משמש כמרפאה וחדר חולים; ומבנה אחר, עשוי פח מגובלן, שימש כמקלחת ציבורית, כמו בקיבוץ בימים ההם. ממול למחנה - כן, התרגלנו לקרוא לשטח המגורים "מחנה" - מעבר לכביש, עמדו כמה מבני משק. המתבן הגדול וסימוך לו רפת עם חצר לבקר. מרוחק יותר השתרע גן הירק, ה-Tuin בהולנדית, עם חממה קטנה וחלקת עצי פרי.

הגעתי בשעות שלפני הצהרים וכל המחנה נראה ריק מאנשים. ראיתי שלט "למשרד". מצאתי שם יהודי נמוך קומה מרכיב משקפיים וחובש כיפה, ששאל אותי בנימה של פקיד טרוד מה מעשיי כאן. איני בטוח שתשובתי סיפקה אותו, אך הוא הפנה אותי לקומה השנייה (המשרד שכן בבית העץ הדו קומתי) לגבי לאופר, אם הבית עבור הגבי לאופר הייתה באמתחתי דרישת שלום, שנתבקשתי למסור ע"י מישוה בווריצן (זה תמיד מועיל להחזיק בכיס כמה ד"שים למסירה לאנשים זרים). גבי לאופר הייתה אישה נאה, גרושה, ואם לשלושה בנים. שניים מהם חיו במסגרת קבוצת הנוער בוורקדורף והקטן גר איתה והלך לבית ספר בוירינגר ווארד השכנה. אני מניח שמקום העבודה הזה איפשר לה לקיים את משפחתה ולהחזיק את הילדים לידה. מחוץ לתפקידה כאם בית, גבי לאופר הייתה אחראית על מחסן הבגדים, שנוהל כפי שהכרנו אותו בימים ההם: בכל יום ששי לחלק את חבילת הכביסה הנקייה ואת הבגדים המגוהצים. הכביסה כובסה מחוץ למקום.